

Αθήνα, 20/11/2020

Προς: Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας
-Υπόψη Υπουργού, κ. Κ. Χατζηδάκη
-Υπόψη Γενικής Γραμματέως Ενέργειας, κας Α. Σδούκου
-Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

Θέμα: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 10343/01.10.2020 Ερώτηση Βουλευτών του κόμματος ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία με θέμα «*Γιατί η κυβέρνηση καλύπτει τα υπερκέρδη και την αισχροκέρδεια στην αγορά ηλεκτρισμού;*»

Σχετικά: Τα υπ' αρ. πρωτ. ΡΑΕ Ι-289335/05.10.2020 και υπ' αριθμ. πρωτ. ΡΑΕ Ι-290853/03.11.2020 έγγραφα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Κωδικός : Ο-84998

Σελίδες : 6

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,
Αξιότιμη κα Γενική Γραμματέα,

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού εγγράφου σας αναφορικά με την εν θέματι ερώτηση Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ, θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα:

1. Ως προς τη διαμόρφωση των τιμολογίων των Προμηθευτών Ηλεκτρικής Ενέργειας, ιδίως δε της ΔΕΗ, και τον ισχυρισμό περί ύπαρξης υπερκερδών

Οι ερωτώντες Βουλευτές στηρίζουν τον συλλογισμό τους περί ύπαρξης υπερκερδών των Προμηθευτών στη βάση της σύγκρισης της ΟΤΣ, όπως διαμορφώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020, και ενός εκ των τιμολογίων που προσφέρει η ΔΕΗ στους οικιακούς πελάτες της Χαμηλής Τάσης¹. Ακολουθώντας, γενικεύοντας την εν λόγω σύγκριση, συμπεραίνουν ότι η ΔΕΗ εξασφαλίζει υπερκέρδη και, εν συνεχεία, θεωρώντας ότι «αντίστοιχα περιθώρια κέρδους απολαμβάνουν και οι ιδιώτες εναλλακτικοί πάροχοι», καταλήγουν ότι στην αγορά ενέργειας εκδηλώνονται

¹ Κατά τους ερωτώντες Βουλευτές: «Όπως προκύπτει από το Μηνιαίο Δελτίο του Συστήματος Συναλλαγών ΗΕΠ του Ελληνικού Χρηματιστηρίου Ενέργειας, και λόγω της κατάρρευσης των τιμών των καυσίμων, της χονδρεμπορικής αγοράς και των δικαιωμάτων CO2 εξαιτίας της πανδημίας, η μέση οριακή τιμή ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή το κόστος αγοράς ενέργειας για τη ΔΕΗ, ανέρχεται στα 41,37 ευρώ η MWH, ενώ η τιμή που πουλάει η ΔΕΗ, μετά τις αυξήσεις της ΝΔ του Σεπτεμβρίου 2019, ανέρχεται 110 ευρώ. Δηλαδή η ΔΕΗ χρεώνει στους πελάτες της, πλέον της χονδρικής τιμής, με περιθώριο κέρδους ύψους 166%.»

«φαινόμενα ακρίβειας και υψηλών περιθωρίων κέρδους εις βάρος των καταναλωτών», ακόμη και «φαινόμενα αισχροκέρδειας».

Αφενός μεν η χρήση μεμονωμένων στοιχείων και η γενίκευσή τους δεν συνάδει με τις αρχές της επιστημονικής τεκμηρίωσης προκειμένου για τη στοιχειοθέτηση τεκμηριωμένων συμπερασμάτων περί αισχροκέρδειας. Αφετέρου δε, η Αρχή θα εστιάσει στον τρόπο δόμησης των εν λόγω τιμολογίων χάριν της ακριβούς πληροφόρησης της Βουλής.

Συγκεκριμένα, όπως προβλέπει ο Κώδικας Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας (άρθρο 11 παρ. 2 ΚΠΗΕ) τα τιμολόγια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας οφείλουν να συγκροτούνται σύμφωνα με τις Βασικές Αρχές Τιμολόγησης, οι οποίες αποτυπώνονται στο Παράρτημα II. Όπως αναλύεται στο άρθρο 1 παρ. 2 (α) του Παραρτήματος II «α. Τα τιμολόγια [πρέπει] να αντανακλούν το πραγματικό κόστος προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, δηλ. επιπλέον των ρυθμιζόμενων χρεώσεων που μετακυλίνουν στους Πελάτες, πρέπει να καλύπτουν α) το κόστος αγοράς ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά και τους επιμέρους μηχανισμούς της, β) το κόστος της δραστηριότητας εμπορίας και διαχείρισης Πελατών (ενδεικτικά, το κόστος των υπηρεσιών έκδοσης και είσπραξης τιμολογίων, χρηματοοικονομικές δαπάνες από καθυστερήσεις πληρωμών, λειτουργία εμπορικών γραφείων του Προμηθευτή, παροχή συμβουλευτικών και άλλων υπηρεσιών υποστήριξης προς τον πελάτη, αποσβέσεις σχετικών επενδύσεων) και γ) ένα εύλογο κέρδος.».

Επομένως, βάσει των ανωτέρω αναφερόμενων τριών παραμέτρων, προτού εξαχθεί το συμπέρασμα ότι το κέρδος δεν είναι εύλογο αλλά υφίσταται «αισχροκέρδεια», θα πρέπει να έχουν αναλυθεί ορθά οι δύο πρώτοι, ήτοι (α) το κόστος χονδρεμπορικής αγοράς και (β) το κόστος δραστηριότητας εμπορίας και διαχείρισης Πελατών.

(α) Όσον αφορά στο «κόστος αγοράς ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά», οι ερωτώντες Βουλευτές εσφαλμένως το ταυτίζουν με την Οριακή Τιμή Συστήματος (ΟΤΣ). Όπως αντιθέτως ρητώς ορίζεται στον ΚΠΗΕ, το εν λόγω κόστος **συμπεριλαμβάνει «τους επιμέρους μηχανισμούς» της χονδρεμπορικής αγοράς**. Αναλυτικότερα, οι «επιμέρους μηχανισμοί» που διαμορφώνουν το κόστος δραστηριοποίησης των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά (κατ' ακριβολογία: τα βασικά στοιχεία κόστους), έως την έναρξη λειτουργίας των νέων αγορών του Ευρωπαϊκού Μοντέλου Στόχος, δηλαδή έως την 1η Νοεμβρίου 2020, αναλύονταν ως εξής:

- Κόστος Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας στον ΗΕΠ («Κόστος ΗΕΠ»), δείκτης του οποίου αποτελεί η ΟΤΣ
- Κόστος Αποκλίσεων («Αποκλίσεις»),
- Κόστος Λογαριασμών Προσαυξήσεων («ΛΠ»),
- Κόστος Ελάχιστου Εσόδου ΑΠΕ («ΜΜΚΘΣΣ»)
- Κόστος Μεταβατικού Μηχανισμού Αποζημίωσης Ευελιξίας («ΜΜΑΕ»).

Τα παραπάνω κόστη, αθροιζόμενα, αποτελούν τη Μεσοσταθμική Τιμή Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΜΤΑΗΕ) στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα.

Συνεπώς, καθίσταται σαφές ότι η ΟΤΣ αφορά ένα μέρος μόνον του κόστους, ενώ το πραγματικό/πλήρες κόστος προσδιορίζεται βάσει της ΜΤΑΗΕ.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τα ετήσια στοιχεία που δημοσιεύει ο Διαχειριστής ΕΣΜΗΕ στην επίσημη ιστοσελίδα του², τα πρόσθετα στοιχεία κόστους πλην ΗΕΠ – ήτοι τα κόστη Αποκλίσεων, ΛΠ, ΜΜΚΘΣΣ και ΜΜΑΕ – κυμάνθηκαν το έτος 2019 από 4,6 €/MWh (Ιούλιος 2019) έως και 11,5 €/MWh (Μάρτιος 2019). Ως εκ τούτου, κατά το έτος 2019 η ως άνω ΜΤΑΗΕ κυμάνθηκε από 64,5 €/MWh (Νοέμβριος 2019) έως και 83,1 €/MWh (Ιανουάριος 2019) με μεσοσταθμική τιμή ίση με 71,9 €/MWh.

Είναι λοιπόν προφανές ότι η λήψη υπόψη της ορθής παραμέτρου (ΜΤΑΗΕ) καταδεικνύει ότι το κόστος της αγοράς ενέργειας είναι σημαντικά διαφορετικό και σίγουρα υψηλότερο της «τιμής ΗΕΠ».

Όσον αφορά ειδικότερα την υπο-παράμετρο «ΗΕΠ», ας επισημανθεί ότι εντός του έτους 2020, η τιμή της εμφάνισε έντονη διακύμανση, η οποία συναρτάται με την εμφάνιση της πανδημίας COVID-19³. Το εν λόγω γεγονός, όμως, είναι ακόμη πρώιμο να αξιολογηθεί με ασφάλεια, δεδομένου ότι η έκτακτη κατάσταση της πανδημίας COVID-19 βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη (και μάλιστα σε νέα έξαρση), με συνεχείς διακυμάνσεις της προσφοράς και της ζήτησης και, ως εκ τούτου, των τιμών χονδρεμπορικής.

Σε κάθε περίπτωση, εσφαλμένως αναφέρεται στην υπ' αριθμ. 10343/01.10.2020 Ερώτηση Βουλευτών του κόμματος ΣΥΡΙΖΑ – ΠΣ ότι το κόστος χονδρεμπορικής αγοράς συμπίπτει με μία μόνο εκ των παραμέτρων του (ήτοι τον ΗΕΠ). Περαιτέρω, παρελκυστικά προσδιορίζεται η εν λόγω υπο-παράμετρος βάσει του πλέον χαμηλού επιπέδου που διαμορφώθηκε σε μία χρονική περίοδο, κατά την οποία επικρατούσαν οι έκτακτες συνθήκες COVID.

(β) Σε συνέχεια της διευκρίνισης του περιεχομένου της πρώτης παραμέτρου διαμόρφωσης των τιμολογίων (βλ. κόστος χονδρεμπορικής αγοράς), θα πρέπει να επισημανθεί το αντικείμενο της δεύτερης παραμέτρου, που ορίζεται στον Κώδικα Προμήθειας.

Η εν λόγω παράμετρος αφορά **στο κόστος της εμπορίας και διαχείρισης Πελατών**. Το εν λόγω κόστος, όπως αναφέρεται στο Παράρτημα ΙΙ του ΚΠΗΕ, περιλαμβάνει *«ενδεικτικά το κόστος των υπηρεσιών έκδοσης και είσπραξης τιμολογίων, χρηματοοικονομικές δαπάνες από καθυστερήσεις πληρωμών, λειτουργία εμπορικών γραφείων του Προμηθευτή, παροχή συμβουλευτικών και άλλων υπηρεσιών υποστήριξης προς τον πελάτη, αποσβέσεις σχετικών επενδύσεων»*.

Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών των πελατών της ΔΕΗ, ευλόγως συνάγεται ότι η εν λόγω παράμετρος έχει βαρύνουσα σημασία για τον προσδιορισμό των τιμολογίων της. Άλλωστε, η δεινή χρηματοοικονομική κατάσταση, στην οποία είχε περιέλθει η εταιρεία το 2019, αποτέλεσε την αιτία για την επαύξησή τους τον Σεπτέμβριο του 2019. Έκτοτε, η βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων της ΔΕΗ φαίνεται να αντανakλάται και στην πολιτική της ως προς τη διαμόρφωση των τιμολογίων (προβλέποντας ειδικά μέτρα ελάφρυνσης λόγω COVID, προσφέροντας νέα προϊόντα και ανακοινώνοντας πρόθεση μη μετακύλισης νέας χρέωσης των Προμηθευτών υπέρ του ΕΛΑΠΕ).

² <https://www.admie.gr/agora/enimerotika-deltia/mesostathmiki-timi-agoras>

³ Πράγματι, το κόστος ΗΕΠ στη Χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας του Διασυνδεδεμένου Συστήματος εμφάνισε σημαντική πτώση, αγγίζοντας το Σεπτέμβριο 2020 τα 48,4 €/MWh σύμφωνα με το ετήσιο δελτίο του ΑΔΜΗΕ.

<https://www.admie.gr/agora/enimerotika-deltia/mesostathmiki-timi-agoras>

Σε συνέχεια των ανωτέρω, είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός περί αισχροκέρδειας της ΔΕΗ καθότι ερείδεται σε μία διαστρεβλωμένη αντίληψη του κόστους της εταιρείας, η οποία αφενός δεν λαμβάνει υπόψη το κόστος διαχείρισης της δραστηριότητας της εμπορίας-προμήθειας, αφετέρου υπολογίζει μία μόνον εκ τις παραμέτρους του κόστους της χονδρεμπορικής αγοράς σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Είναι επίσης έωλοι οι ισχυρισμοί περί «υπερκερδών των εναλλακτικών προμηθευτών ρεύματος», καθώς η ύπαρξη πληθώρας προϊόντων προμήθειας, που δημοσιεύονται στους ιστοτόπους των εταιρειών, καταδεικνύει αντιθέτως ότι κυριαρχεί η τάση της διαμόρφωσης των τιμολογίων σε σαφώς χαμηλότερα επίπεδα με τα αντίστοιχα της ΔΕΗ. Μάλιστα, οι εναλλακτικοί προμηθευτές τείνουν να διαμορφώνουν τα τιμολόγια τους βάσει ιδίως του κόστους της χονδρεμπορικής αγοράς, καθότι το κόστος της δραστηριότητας της προμήθειας (διαχείρισης πελατών) φαίνεται να είναι χαμηλότερο για τους ίδιους σε σύγκριση με τη ΔΕΗ.

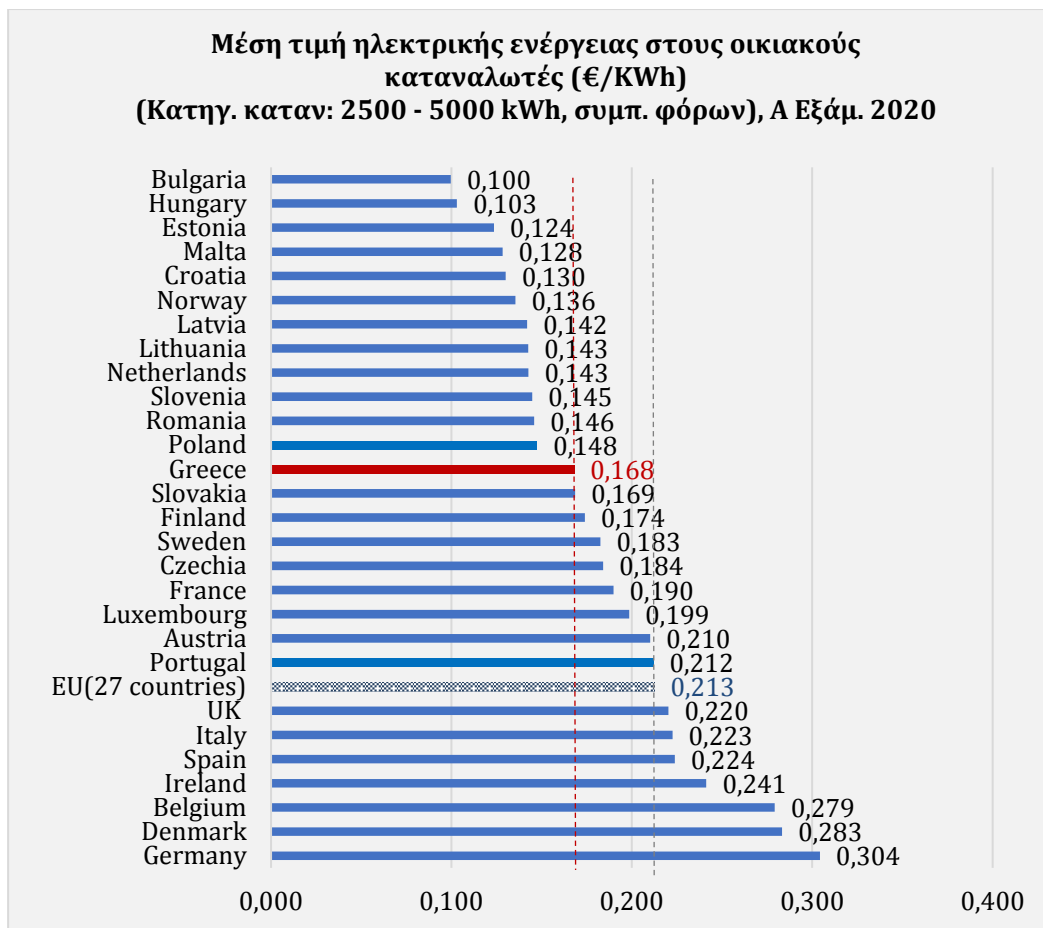
2. Αναφορικά με τις τιμές λιανικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα:

Λαμβάνοντας υπόψη τον προβληματισμό που διατυπώνουν οι ερωτώντες Βουλευτές αναφορικά με τη σύνδεση των – μη υπαρκτών όπως αναλύθηκε – υπερκερδών και την «αξιοπρεπή διαβίωση των νοικοκυριών», καθώς και την «επιβίωση των επιχειρήσεων», επισημαίνεται ότι οι τιμές της λιανικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, όπως αυτές διαμορφώθηκαν στο τέλος του Α' Εξαμήνου 2020, βρίσκονται στα μεσαία προς τα χαμηλότερα κλιμάκια των τιμών που επικρατούν μεταξύ των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως αυτά καθορίστηκαν μετά το 2020).

Ειδικότερα, όσον αφορά στους οικιακούς καταναλωτές (Κατηγορία κατανάλωσης DC: ετήσια κατανάλωση 2500 - 5000 kWh), η υψηλότερη (μέση) τιμή ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Α' Εξάμηνο 2020 καταγράφηκε στη Γερμανία (0,304 €/KWh) και, ακολούθως, στη Δανία (0,283 €/KWh) και το Βέλγιο (0,279 €/KWh), ενώ η χαμηλότερη τιμή καταγράφηκε στη Βουλγαρία (0,100 €/KWh) (Διάγραμμα 1).

Η μέση τιμή ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα διαμορφώθηκε στα 0,168 €/KWh, σημαντικά χαμηλότερη από το μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (0,213 €/KWh). Συνολικά, η Ελλάδα κατατάσσεται 13η κατά σειρά κόστους ηλεκτρικής ενέργειας στους οικιακούς καταναλωτές μεταξύ των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως αυτά καθορίστηκαν μετά το 2020), για το Α' Εξάμηνο 2020.

Μάλιστα, η κατάταξη στη χώρα μας βελτιώθηκε εντός του τρέχοντος έτους σε σύγκριση με τα ισχύοντα κατά το Α' Εξάμηνο 2019. Αναλυτικότερα, κατά το Α' Εξάμηνο 2019, η τιμή ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα είχε διαμορφωθεί στα 0,160 €/KWh, οπότε η χώρα κατατασσόταν στη 12η κατά σειρά κόστους ηλεκτρικής ενέργειας στους οικιακούς καταναλωτές, μεταξύ των 28 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως αυτά είχαν καθοριστεί για την περίοδο 2013-2020).

Διάγραμμα 1: Κατάταξη χωρών ανά μέση τιμή ηλεκτρικής ενέργειας στους οικιακούς καταναλωτές, Α' Εξάμηνο 2020

(Πηγή: Eurostat, 2020: https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/nrg_pc_204)

Επίσης, πολύ πρόσφατα, την 1η Νοεμβρίου 2020, τέθηκε σε εφαρμογή το Μοντέλο Στόχος (Target Model). Είναι πρόδηλο ότι χρειάζεται χρόνος για να εξαχθούν συμπεράσματα για τη σχέση μεταξύ των τιμών χονδρεμπορικής και λιανικής αγοράς, πόσο δε μάλλον και από τη στιγμή που δρομολογείται άμεσα και η σύζευξη με την Ιταλία.

Στο σημείο αυτό αξίζει επιπλέον να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με το Συμβούλιο των Ευρωπαίων Ρυθμιστών (CEER), το οποίο παρακολουθεί τις τάσεις των ενεργειακών αγορών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, από το 2019 οι αποκλίσεις μεταξύ των τιμών χονδρεμπορικής και λιανικής αγοράς έχουν διευρυνθεί, συνολικά, μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μάλιστα, παρατηρήθηκε ότι η σχέση μεταξύ των δύο είναι ισχυρότερη όταν οι τιμές χονδρεμπορικής αυξάνουν, ενώ είναι ασθενέστερη όταν αυτές πέφτουν, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται και από το ελληνικό παράδειγμα.

3. Οι αρμοδιότητες της ΡΑΕ ως προς την παρακολούθηση των τιμών προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και την προστασία των καταναλωτών, ιδίως δε των ευάλωτων

Σε συνέχεια των ανωτέρω, υπενθυμίζεται ότι στις πλέον καίριες αρμοδιότητες της ΡΑΕ εντάσσεται η εποπτεία των ενεργειακών αγορών με βασικό και απώτερο στόχο την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, ιδίως σε σχέση με τις τιμές, τη διαφάνεια των τιμολογίων και των χρεώσεων και τους όρους προμήθειας ενέργειας (άρθρα 3 παρ. 4, 22, 23 και 24 Ν. 4001/2011). Ειδικότερα, η Αρχή σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 30 παρ. 4 και 138 του Ν. 4001/2011, προβαίνει αφενός στην έκδοση Κατευθυντηρίων Οδηγιών, αφετέρου γνωμοδοτεί για την ενσωμάτωσή τους στον οικείο Κώδικα Προμήθειας, προκειμένου να καταστεί σαφής ο τρόπος με τον οποίο ερμηνεύεται και εφαρμόζεται το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο. **Ιδίως ως προς την προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών**, η ΡΑΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις επιταγές του εθνικού (ν. 4001/2011) αλλά και του ενωσιακού πλαισίου (Οδηγία 2009/72/ΕΚ και 20018/944/ΕΚ) για την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών, γνωμοδότησε για την «**Ενίσχυση του πλαισίου προστασίας των Ευάλωτων Πελατών**» (βλ. την υπ' αριθ. 11/2019 Γνωμοδότηση ΡΑΕ), ενώ περαιτέρω θέσπισε «**Νέα Μεθοδολογία Υπολογισμού του Ετήσιου Ανταλλάγματος για την κάλυψη δαπανών παροχής του Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου ως Υπηρεσίας Κοινής Ωφέλειας σε εφαρμογή της ΥΑ ΥΠΕΝ/ΥΠΡΓ/892/152 (ΦΕΚ Β' 242/01.02.2018)**» (βλ. την υπ' αριθ. 759/2020 Απόφαση ΡΑΕ). Επιπρόσθετα, η Αρχή παρακολουθεί το πλαίσιο και τις διαδικασίες διακανονισμού των ληξιπρόθεσμων οφειλών των ευάλωτων πελατών, προκειμένου για τη διασφάλιση της διαφανούς και επαρκούς ενημέρωσης των καταναλωτών σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες (βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθ. πρωτ. ΡΑΕ Ο-80625/21.01.2020 επιστολή).

Σε συνέχεια των ανωτέρω, είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση.

Με τιμή,

Ο Πρόεδρος της ΡΑΕ

Επικ. Καθ. Αθανάσιος Δαγούμας